

บทความวิจัย (Research Article)

สยามดุริยางค์เครื่องลมประสมสำเนียงไทย

Wind Symphony of Thai Sonorities

ยศ วณีสอน*

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Yos Vaneesorn*

Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

yos.v@chula.ac.th

Received: September 2, 2025 / Revised: January 10, 2026 / Accepted: January 12, 2026

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยสร้างสรรค์ “สยามดุริยางค์เครื่องลมประสมสำเนียงไทย” มุ่งประพันธ์บทเพลงใหม่จำนวน 8 เพลง สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมร่วมสมัย โดยใช้แนวคิดหลักจากการใช้ทำนองและจังหวะของเพลงการเล่นพื้นบ้านภาคกลาง แล้วจัดวางด้วยเทคนิคการประพันธ์ตะวันตกสมัยใหม่ เพื่อสื่ออัตลักษณ์และมรดกดนตรีไทยในกรอบมาตรฐานสากล พร้อมทั้งเพิ่มคลังบทเพลงที่สามารถใช้ในกิจกรรมการแสดงคอนเสิร์ตสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทยได้ ตอบโจทย์ความต้องการบทเพลงร่วมสมัยที่สะท้อนความเป็นไทยเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในบริบทปัจจุบัน

แนวคิดหลักของงานวิจัยครั้งนี้คือ “การอนุรักษ์เชิงสร้างสรรค์” ซึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการเชื่อมโยงรากเหง้าทางดนตรีในอดีตเข้ากับการนำเสนอใหม่ผ่านการผสมผสานบริบทดั้งเดิมกับนวัตกรรมทางการประพันธ์ ดังนั้นการดำเนินงานไม่เพียงแต่เป็นการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ที่มีคุณค่าทางศิลปะที่ก้าวหน้ายุคสมัย อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังความตระหนักรู้และความภาคภูมิใจในมรดกดนตรีไทยในหมู่เยาวชนและนักดนตรี รวมทั้งสร้างทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับเวทีการแสดงดนตรีในระดับนานาชาติ

ระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วยสามระยะที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ระยะแรกเป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในหลากหลายมิติ ทั้งประวัติศาสตร์และดนตรีของบทเพลงพื้นบ้านและเพลงการเล่นเด็กภาคกลางของไทย การศึกษาการเล่นพื้นบ้านไทยในบริบทของ

* Corresponding author, email: yos.v@chula.ac.th

ชุมชนและสังคม รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบการละเล่นในต่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและรูปแบบที่หลากหลายของบทเพลงการละเล่น การทบทวนแนวคิดเพลงไทยสำหรับเด็กและแนวทางการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านในยุคปัจจุบัน การสำรวจบทประพันธ์เพลงพื้นบ้านสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมที่มีอยู่เดิม และการศึกษาบทเพลงวงดุริยางค์เครื่องลมที่มีการร้องและประมวญประกอบการแสดง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา บทเพลงให้มีรูปแบบการนำเสนอในเนื้อดนตรีที่น่าสนใจ นอกจากนี้ยังรวมถึงการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางดนตรีและทฤษฎีการประพันธ์เพลงสมัยใหม่ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังกล่าวได้รับการเสริมด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย นักวิชาการด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างจังหวะด้วยร่างกายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งมิติด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งมุมมองเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยร่วมสมัย ข้อมูลเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจโครงสร้าง รูปแบบ แนวคิดหลักของเพลงการละเล่นไทย และศักยภาพในการประยุกต์ใช้ดนตรีการละเล่นไทย เข้ากับการประพันธ์ดนตรีร่วมสมัย ทั้งยังช่วยให้เข้าใจถึงความท้าทายและโอกาสในการผสมผสานดนตรีพื้นบ้านเข้ากับเทคนิคการประพันธ์ตะวันตกและการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ให้เกิดความสมดุลในบทประพันธ์

ระยะที่สองเป็นกระบวนการสร้างสรรค์บทเพลง โดยเริ่มจากการคัดเลือกและวิเคราะห์เพลงการละเล่นที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมภาคกลาง 8 เพลง อาทิ มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร จำเริญมะเขือเปราะ งูกินหาง ไอ้ไข่ไอ้โขง แมงมุมขยุ้มหลังคา นางเงือกน้อย-เป่ายิ้งฉุบ และ ลามะลิลา เพื่อสกัดแยกส่วนประกอบหลักทั้งทำนองและจังหวะ จากนั้นนำองค์ประกอบเหล่านี้มาพัฒนาและแปลงเป็นบทเพลงใหม่โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการประพันธ์ตะวันตกสมัยใหม่ เช่น การปรับบริบททำนอง การสร้างเสียงประสานด้วยเทคนิคการประพันธ์ดนตรีร่วมสมัย การสร้างพื้นผิวเสียง และการออกแบบบทเพลงให้เหมาะสมกับนักดนตรีหลากหลายระดับความสามารถ นอกจากนี้ยังได้บูรณาการองค์ประกอบที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้แสดง ทั้งการร้องและประมวญประกอบ เข้าไปในบทเพลง เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ

ระยะสุดท้ายเป็นการนำผลงานสู่การปฏิบัติและประเมินผล ผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับเยาวชนและนักดนตรี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์เครื่องลมควบคู่ไปกับการสร้างความเข้าใจในมิติทางวัฒนธรรม กิจกรรมดังกล่าวนำไปสู่การจัดแสดงคอนเสิร์ตที่หอประชุมวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โดยวงสยามดุริยางค์วินชิมโฟนี และการบันทึกเสียงด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการเผยแพร่ในวงกว้าง ผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในหลายมิติ แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้เทคนิคการประพันธ์สมัยใหม่ อาทิ การปรับเปลี่ยนจังหวะ การใช้คอร์ดยืม และการใช้สังคีตลักษณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ช่วยเชื่อมโยงทำนองและวัตถุทางดนตรีกับบทเพลงการละเล่นดั้งเดิมอย่างสร้างสรรค์

การประเมินผลจากกิจกรรมเชิงปฏิบัติการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการวิจัย พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีพัฒนาการด้านเทคนิคการบรรเลงที่ชัดเจน รวมถึงมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โน้ตเพลงและบันทึกเสียงทั้งหมดได้รับการเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย อาทิตี เช่น ยูทูบ และ เฟซบุ๊ก สร้างโอกาสในการเข้าถึงและเผยแพร่ดนตรีไทยทั้งในระดับประเทศและสากลโครงการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นต้นแบบที่สำคัญของการอนุรักษ์เชิงสร้างสรรค์ที่สามารถนำมรดกทางดนตรีไทยมาปรับใช้กับการประพันธ์ดนตรีร่วมสมัยได้อย่างสร้างสรรค์ พร้อมทั้งเป็นพื้นฐานสำหรับการต่อยอดงานวิจัยด้านดนตรีไทยและการพัฒนาบทเพลงพื้นบ้านจากภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศสู่การยอมรับในระดับโลกต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อการสืบสานและพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมดนตรีไทยอย่างยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ : บทประพันธ์เพลงสำเนียงไทย / วงดุริยางค์เครื่องลม / เพลงการละเล่นไทย / การอนุรักษ์เชิงสร้างสรรค์

Abstract

The creative research project “Siam Wind Symphony of Thai Sonorities” aims to compose eight new works for a contemporary wind symphony, drawing its primary concepts from the melodies and rhythmic patterns of folk play songs from Central Thailand and structuring them through modern Western compositional techniques. The project seeks to articulate Thai musical identity and heritage within a globally legible framework, while simultaneously expanding the concert-ready repertoire for wind ensembles in Thailand. In doing so, it responds to the demand for contemporary compositions that reflect Thai culture and serve as vital vehicles for the dissemination of Thai arts and culture in the present context.

The fundamental concept underlying this research is “creative conservation,” an approach that emphasizes connecting musical roots from the past with innovative presentations through the integration of traditional contexts with compositional innovation. Therefore, this endeavor not only aims to preserve Thai folk music but also to create new artistic works of significant value that can remain relevant in contemporary times. Furthermore, it fosters awareness and pride in Thai musical heritage among youth and musicians while offering new alternatives that align with international musical platforms.

The research methodology consists of three interconnected phases. The first phase includes thorough data collection and analysis through an extensive literature review covering various aspects, such as the history and musical features of central Thai traditional music and children's playing songs, the study of children's playing songs within community and social settings, and a comparative analysis of international children's playing songs to understand different concepts and types of children's playing songs. This phase also involves reviewing ideas about Thai children's playing music and modern approaches to folk music preservation, examining existing folk music compositions for wind orchestras, and studying wind orchestra pieces that include singing and clapping as guidelines for creating compositions with engaging musical presentation formats. Additionally, it includes reviewing research related to musical skill development and contemporary compositional theories relevant to practical application. The study was supplemented by in-depth interviews with Thai music experts, folk music conservation scholars, and body percussion specialists to obtain comprehensive information encompassing both theoretical and practical dimensions, including policy perspectives and development approaches suitable for contemporary Thai social contexts. This information provides a crucial foundation for understanding the structure, format, and core concepts of Thai game songs, as well as their potential for application in contemporary musical composition. It also facilitates an understanding of the challenges and opportunities in integrating folk music with Western compositional techniques while maintaining a balance of cultural identity in compositions.

The second phase constitutes the creative composition process, beginning with the selection and analysis of eight representative Central Thai game songs, including *Mon Sron Pha*, *Ree Ree Khao Saan*, *Jamjee Makheua Proa*, *Ngu Gin Haang*, *Ngu Gin Haang*, *Ai Khao Ai Khong*, *Maengmum Khayum Langkha*, *Nang Ngueak Noi-Pao Ying Chub*, and *Lamalila* to extract and analyze core melodic and rhythmic components. These elements were subsequently developed and transformed into new compositions through the application of modern Western compositional techniques, such as thematic recontextualization, contemporary harmonic creation, texture development, and composition design suitable for musicians of various skill levels. Furthermore, participatory elements, including singing and clapping accompaniment, were integrated into the compositions to enhance engagement and interest.

The final phase involves practical implementation and evaluation through workshops for youth and musicians, emphasizing the development of wind orchestra instrumental performance skills alongside cultural understanding. These activities culminated in a concert performance at the Thailand Cultural Center by the Siam Wind Symphony, accompanied by high-quality audio and video recordings⁵ made using advanced technology for widespread dissemination.

The implementation results demonstrate success across multiple dimensions, showcasing the application of modern compositional techniques such as rhythmic modulation, borrowed chords, and various musical characteristics that creatively connect melodies and musical materials with traditional children's playing songs. Evaluation of practical activities and various project components revealed that the majority of participants showed clear technical improvement and significantly increased cultural awareness and appreciation. All musical scores and audio recordings have been disseminated through various online social media platforms, including YouTube and Facebook, creating opportunities for accessing and promoting Thai music both nationally and internationally.

This research project serves as a significant model for creative conservation that successfully adapts Thai musical heritage for contemporary musical composition in innovative ways, while providing a foundation for extending Thai music research and developing Thai traditional songs from various regions of the country toward global recognition. This will contribute to the sustainable preservation and development of Thai musical cultural heritage in the future, demonstrating the viability of bridging traditional cultural expressions with contemporary artistic practices through systematic research methodologies and community engagement strategies.

Keywords: Thai Style Music Composition / Symphonic Band / Thai Playing Song /
Creative Conservation

งานวิจัยสร้างสรรค์ชิ้นนี้มุ่งพัฒนาบทประพันธ์สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมให้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่มีศักยภาพ และสามารถนำไปใช้ประกอบกิจกรรมของวงดุริยางค์เครื่องลมในบริบทที่หลากหลาย ทั้งในเชิงการแสดงและการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายขอบเขตและเพิ่มความหลากหลายของบทประพันธ์สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โดยเฉพาะบทเพลงที่มีความเชื่อมโยงกับการละเล่นและวัฒนธรรมดนตรีไทย ทั้งนี้ กิจกรรมทางดนตรีของวงดุริยางค์เครื่องลมจำนวนมาก โดยเฉพาะการแข่งขันวงดุริยางค์เครื่องลม มักกำหนดให้ผู้เข้าร่วมการแข่งขันต้องบรรเลงบทเพลงไทยเป็นส่วนหนึ่งของรายการแสดง บทประพันธ์ที่พัฒนาขึ้นในงานนี้ จึงมีบทบาทในการตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว และสนับสนุนการนำดนตรีไทยมาประยุกต์ใช้ในบริบทดนตรีร่วมสมัยอย่างเหมาะสม โดยไม่เปลี่ยนแปลงคุณค่าและสาระสำคัญของต้นแบบทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะ กิจกรรมการแข่งขันวงดุริยางค์เครื่องลมที่มักกำหนดให้ผู้เข้าร่วมการแข่งขันต้องบรรเลงบทเพลงไทยในรายการแสดง การนำบทเพลงไทยมาเรียบเรียงใหม่หรือประพันธ์ใหม่พบได้ในหลากหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่มีการเลือกใช้บทเพลงไทยชนิดต่าง ๆ มาสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์เพลงหรือผลงานการเรียบเรียงบทเพลงใหม่ให้กับวงดุริยางค์เครื่องลมอยู่เสมอ ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของบทเพลงพื้นบ้านของไทยให้สอดคล้องกับบริบทสมัยใหม่ การนำบทเพลงพื้นบ้านไทยมาดัดแปลงโดยใช้ทฤษฎีการประพันธ์เพลงแบบตะวันตก เช่น การเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม หรือการผสมผสานกับเครื่องดนตรีไทยเข้ากับวงดนตรีแบบตะวันตก เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้บทเพลงพื้นบ้านเข้าถึงผู้ฟังรุ่นใหม่ในวงกว้างได้ง่ายยิ่งขึ้น¹ บทเพลงการละเล่นสำหรับเด็กนั้น ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสืบสานและสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของสังคมไทยคล้ายกับวรรณกรรมมุขปาฐะ² (Oral Literature) บทเพลงการละเล่นไทยมีการถ่ายทอดองค์ความรู้และค่านิยมจากรุ่นสู่รุ่นผ่านการร้องเล่นของเด็ก³ บทเพลงการละเล่นไม่เพียงเป็นส่วนหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมดนตรีไทย แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังอัตลักษณ์และจิตสำนึกทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน การถ่ายทอดความหมายและแนวคิดดั้งเดิมสะท้อนบทบาทของเด็กในการสืบทอดวัฒนธรรม เรื่องราวและประสบการณ์จากบทเพลงเหล่านี้ช่วยเสริมสำนึกการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ขณะเดียวกันโครงการยังจัดกิจกรรมดนตรี เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติ การบันทึกเสียง สารคดีสั้น และคอนเสิร์ต เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนและผู้ฟังได้สัมผัสและตระหนักถึงคุณค่าของดนตรีการละเล่นไทยโดยตรง

¹ Claudio D. Alcántar, “A Study of Folk Songs in the Wind Band Repertoire: A Conductor and Educator’s Point of View” (Master’s thesis, California State University, 2018), 46.

² Watchara Homhuan and Peerapong Sensai, “The Significance of Percussion Instruments in Isan Thai Folk Music within the Context of Music Education and Learning,” *Journal of Education and Learning* 13, 1 (2024): 180, <https://doi.org/10.5539/jel.v13n1p180>.

³ Stefanie Stadler Elmer, “Song Transmission as a Formal Cultural Practice,” *Frontiers in Psychology* 12, (December 2021): 2, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.654282>.

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับมัธยมศึกษาที่มีการนำทำนองเพลงจากการละเล่นของเยาวชนไทยมาประพันธ์เพลงขึ้นใหม่จำนวน 8 เพลง เพื่อสร้างสำนึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมเพลงไทยแก่เยาวชนและผู้สนใจผ่านบทเพลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม บทเพลงของโครงการจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องลมและเครื่องกระทบแก่เยาวชนวงดุริยางค์เครื่องลมของประเทศไทย

โครงการวิจัยนี้ใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) ซึ่งเป็นการใช้ร่างกายสร้างจังหวะทางดนตรี เช่น การตบมือ ตบตัก หรือเคาะเท้า เพื่อพัฒนาทักษะด้านจังหวะ ความจำ และความคิดสร้างสรรค์ โดยอิงหลักการสอนดนตรีของโคดály (Kodály) ดาลโครซ (Dalcroze) และออร์ฟ (Orff) ซึ่งเน้นการใช้เพลงพื้นบ้านควบคู่กับการเคลื่อนไหวร่างกาย ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กิจกรรมดังกล่าวกับเพลงการละเล่นพื้นบ้านไทยเพื่อสร้างความแปลกใหม่และความท้าทายที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายระดับมัธยมศึกษาถึงอุดมศึกษา ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมให้ความสนใจและพัฒนาทักษะด้านจังหวะได้ดี ทำให้ได้ผลงานการบรรเลงที่มีคุณภาพ สำหรับบทประพันธ์เพลงทั้ง 8 เพลง ผู้วิจัยปรับแก้สกอตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมจนถึงการฝึกซ้อม โดยรับคำแนะนำจากนักดนตรีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการบรรเลงเพื่อให้ได้สีสันของเสียง ความสมดุล และความท้าทายด้านจังหวะที่สมบูรณ์ตามจินตนาการ นอกจากนี้ ยังได้บูรณาการแนวคิด กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ เข้าไปในเนื้อดนตรีโดยตรง ด้วยการกำหนดให้นักดนตรีกระแทกและตบมือประกอบจังหวะในบางช่วงของบทเพลง ซึ่งช่วยเสริมความน่าสนใจของเพลงและเป็นการแสดงให้เห็นถึงการนำกิจกรรมเสริมทักษะดนตรีมาเป็นส่วนหนึ่งของการประพันธ์ ทำให้งานประพันธ์สามารถบูรณาการแนวคิด กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ เข้ากับดนตรีไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีศักยภาพในการเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ

ผู้วิจัยศึกษาบทเพลงการละเล่นภาคกลาง ซึ่งมีการใช้ภาษาสำหรับเนื้อร้องที่สามารถสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างแพร่หลาย และนำมาบทเพลงเหล่านั้นมาสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้ทำนองเพลงดั้งเดิมเป็นวัตถุดิบสำหรับการประพันธ์เพลงขึ้นใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 8 เพลง รวมความยาวประมาณ 50 นาที ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และมีความคาดหวังว่าจะมีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านการบรรเลงดนตรี ตลอดจนเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และปลูกฝังคุณค่าทางวัฒนธรรมผ่านบทเพลง อีกทั้งยังนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงเพื่อการอนุรักษ์บทเพลงพื้นบ้าน ตลอดจนพัฒนารูปแบบบทเพลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมให้สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมุ่งหวังว่า “งานการประพันธ์เพลงสยามดุริยางค์เครื่องลมประสมสำเนียงไทย” จะมีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านการบรรเลงดนตรี ตลอดจนเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังคุณค่าทางวัฒนธรรมผ่านบทเพลง อีกทั้งยังนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงเพื่อการอนุรักษ์บทเพลงพื้นบ้าน ตลอดจนพัฒนารูปแบบบทเพลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมให้สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้อย่าง

กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการประพันธ์ดนตรีที่มีการผสมผสานเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมดนตรีไทยเข้ากับ แนวดนตรีสมัยใหม่ ซึ่งจะช่วยให้บทเพลงมีความร่วมสมัย เข้าถึงผู้ฟังได้ง่ายขึ้น และส่งเสริมให้ทั้งผู้ฟังและผู้ บรรเลงเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของดนตรีไทยที่ทรงคุณค่าและควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้สืบ

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงพื้นบ้านและการละเล่นพื้นบ้านไทย
2. ค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงหรือดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการใช้บทเพลงพื้นบ้านและเพลง การละเล่นพื้นบ้านไทยและต่างประเทศสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม
3. เก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้าง จังหวะด้วยร่างกายเพื่อนำมาใช้ในการประพันธ์บทเพลง
4. คัดสรรบทเพลงการละเล่นของเยาวชนไทยที่มีความเหมาะสม
5. ถอดทำนองจากบทเพลงการละเล่นที่ได้คัดเลือก
6. สร้างสรรค์บทเพลงการละเล่นของเยาวชนไทยจำนวน 8 เพลง
7. บันทึกเสียงบทเพลงการละเล่นของเยาวชนไทยจำนวน 8 เพลง
8. เผยแพร่บทประพันธ์เพลงโดยการแสดงดนตรีออกสู่สาธารณะ
9. จัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย (Research Results)

โครงการวิจัยสร้างสรรค์ “งานการประพันธ์เพลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมประสมสำเนียงไทย” แบ่งเป็นบทประพันธ์บทเพลงทั้งหมด 8 เพลง ได้แก่ 1. จระเข้หรรษา (*Funny Crocodile*) 2. แมงมุมลาย (*Itsy Bitsy Spider*) 3. ตุ๊กตาซ่อนผ้า (*Hiding Doll*) 4. นิ้วน้อย (*Baby Fingers*) 5. ซุ่มข้าวสาร (*Soom Khao Saan*) 6. มัลลิกาพาเพลิน (*Celestial Jasmine*) 7. เงือกน้อยกลอยใจ (*Baby Mermaid*) 8. แม่งูเอ๋ย (*Mother Snake*) แต่ละบทเพลงมีความยาวประมาณ 6 นาที รวมความยาวบทเพลงทั้งสิ้น 50 นาที

แนวคิดหลักของการประพันธ์เพลง (The Fundamental Concept of Musical Composition)

การประพันธ์เพลง “สยามดุริยางค์เครื่องลมประสมสำเนียงไทย” นั้นมีการวางแผนการประพันธ์เพลง ที่เป็นระบบ แนวคิดสำคัญในการประพันธ์เพลงแบ่งเป็น 3 แง่มุม ประกอบไปด้วย

1. ผู้วิจัยใช้สังคีตลักษณ์ที่หลากหลายในบทประพันธ์เพลงทั้ง 8 เพลง ได้แก่ จระเข้หรรษา ใช้สังคีต ลักษณ์รอนโดแบบห้าส่วน (Five-Part Rondo) แมงมุมลาย ใช้สังคีตลักษณ์ทำนองหลักและการแปร (Theme and Variation) ตุ๊กตาซ่อนผ้า ใช้สังคีตลักษณ์สามตอนแบบผสม (Composite Ternary Form) นิ้วน้อย ใช้

สังคีตลักษณะเพลงร้อง (Song Form) *ซุ่มข้าวสาร* ใช้สังคีตลักษณะอิสระ (Free Form) แบ่งออกเป็น 5 ตอน *มัลลิกาพาเพลิน* ใช้การผสมผสานระหว่างสังคีตลักษณะสองตอนแบบย้อนกลับและสองตอนแบบธรรมดา แบ่งเป็น 5 ตอนใหญ่ *เงือกน้อยกลอยใจ* ใช้สังคีตลักษณะสามตอน (Ternary Form) พร้อมช่วงนำและหางเพลง และ *แม่งูเอ๋ย* ใช้สังคีตลักษณะเพลงร้องแบบอิสระ (Through Composed) การเลือกใช้สังคีตลักษณะแต่ละแบบ คำนึงถึงลักษณะของเพลงการเล่นพื้นบ้านไทยต้นแบบ ความเหมาะสมกับโครงสร้างทำนองและคำร้อง และการสร้างความหลากหลายในชุดบทประพันธ์ นอกจากนี้ การใช้สังคีตลักษณะของดนตรีตะวันตกยังช่วยให้ผลงานมีโครงสร้างที่ชัดเจนและเป็นสากล ซึ่งนักดนตรีและผู้ฟังทั่วโลกสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ได้ตามหลักการดนตรีสากลที่เป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีระดับนานาชาติ ทำให้ผลงานที่ผสมผสานเนื้อหาดนตรีไทย เข้ากับรูปแบบโครงสร้างตะวันตกมีความเป็นสากลในด้านการวิเคราะห์และการนำเสนอ จึงง่ายต่อการเผยแพร่ ในเวทีระดับสากลและสร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴

2. การนำเสนอทำนองของบทเพลงการเล่นไทยเป็นหัวใจหลักของการประพันธ์ครั้งนี้ โดยใช้ทำนองพื้นบ้านเป็น “เมลิ็ดพันธุ์” ทางดนตรี นำมาพัฒนาด้วยเทคนิค การขยายหรือการแปร เพื่อสร้างเอกลักษณ์ใหม่ โดยยังคงรักษากฎทฤษฎีของต้นแบบ แต่ละบทเพลงอ้างอิงทำนองการเล่นที่ผ่านการวิเคราะห์และสกัดหน่วยย่อยเอก ซึ่งถูกพัฒนาต่อเป็นทำนองใหม่ เพิ่มสีสันและความแตกต่าง ขณะเดียวกันหน่วยย่อยเอกยังช่วยเชื่อมโยงให้บทเพลงมีความเป็นเอกภาพ และทำหน้าที่สะท้อนทำนองดั้งเดิมให้ผู้ฟังรำลึกถึงได้อย่างมีนัยสำคัญ⁵

3. บทประพันธ์ใช้ทฤษฎีการประพันธ์แบบดนตรีตะวันตกโดยใช้เครื่องดนตรีตะวันตกทั้งหมดในการบรรเลง บทประพันธ์ สะท้อนแนวคิดของดนตรีร่วมสมัยที่ผสมผสานเสียงและเทคนิคตะวันตกกับเอกลักษณ์ดนตรีพื้นบ้านอย่างสร้างสรรค์ ช่วยขยายขอบเขตการแสดงออก เพิ่มความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเปิดโอกาสให้เยาวชนเรียนรู้เพลงพื้นบ้านโดยตรง⁶ พร้อมทั้งสร้างสรรค์ทำนองใหม่ที่สะท้อนความเป็นไทยอย่างแนบกาย ผ่านรูปแบบวงดุริยางค์เครื่องลมมาตรฐานที่สามารถเผยแพร่ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4. ความสัมพันธ์ของบทเพลงการเล่นต้นแบบกับบทเพลงประพันธ์ใหม่ แสดงดัง Table 1

⁴ Deborah Lee, “Organising Music’s Structures: The Classification of Musical Forms in Western Art Music,” *Journal of Information Science* 51, 3 (2023): 708, <https://doi.org/10.1177/01655515231167384>.

⁵ Henry F. Gilbert, “Folk-music in Art-Music-a Discussion and a Theory,” *The Musical Quarterly* 3, 4 (1917): 581, <https://doi.org/10.1093/mq/III.4.577>.

⁶ Xin Wang, and others, “A Cross-Cultural Analysis of the Influence of Timbre on Affect Perception in Western Classical Music and Chinese Music Traditions,” *Frontiers in Psychology* 12, (September 2021): 2, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.732865>.

Table 1 Original Song Titles and their New Titles

No.	Thai Playing Song (Original)	New Composition
1	<i>Ai Khao Ai Khong</i>	<i>Funny Crocodile</i>
2	<i>Maengmum Khayum Langkha</i>	<i>Itsy Bitsy Spider</i>
3	<i>Mon Sorn Pha</i>	<i>Hiding Doll</i>
4	<i>Jamjee Makhuea Proa</i>	<i>Baby Fingers</i>
5	<i>Ree Ree Khao Saan</i>	<i>Soom KhaoSaan</i>
6	<i>Lamalila</i>	<i>Celestial Jasmine</i>
7	<i>Nang Ngueak Noi - Pao Ying Chub</i>	<i>Baby Mermaid</i>
8	<i>Ngu Gin Haang</i>	<i>Mother Snake</i>

อรรถาธิบายบทเพลง (Musical Interpretation)

1. จระเข้หรรษา (Funny Crocodile)

บทเพลงการเล่น *ไอ้ไข่ไอ้โขง* เป็นการจำลองวิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำที่ต้องเผชิญภัยจากจระเข้ จึงถูกสร้างเป็นการละเล่นเพื่อสอนลูกหลานถึงอันตรายจากสัตว์ดังกล่าว บทประพันธ์ *จระเข้หรรษา* ได้แรงบันดาลใจจาก *The Crocodile* ผลงานที่ เบนจามิน บริทเทน (Benjamin Britten) เรียบเรียงใหม่สำหรับ นักร้องเสียงเทเนอร์และเปียโน บริทเทนเป็นคีตกวีชาวอังกฤษผู้มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่งในศตวรรษที่ 20 ผลงานของเขาไม่ยึดติดกับดนตรีของชาติใดชาติหนึ่ง แต่เปิดรับแรงบันดาลใจจากหลากหลายประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อนำมาผสมผสานอย่างสร้างสรรค์จนเกิดความเป็นสากล เขามักจัดอยู่ในกลุ่มนักประพันธ์เพลงแนวชาตินิยม (Nationalism) ซึ่งเลือกใช้วัตถุดิบจากดนตรีพื้นบ้านและวัฒนธรรมยุโรป เช่น การนำทำนองพื้นบ้านอังกฤษมาเรียบเรียงใหม่ใน *Suite on English Folk Tunes* ควบคู่กับการใช้เทคนิคสมัยใหม่ที่ไม่ยึดติดกับรูปแบบดั้งเดิม⁷ ในบทเพลง *The Crocodile* บริทเทนใช้เนื้อร้องเชิงพรรณนาเกินจริง เช่น การกล่าวว่าจะเข้มีลำตัวยาว 500 ไมล์ และมีหนังหนา 8 ไมล์ เพื่อดึงดูดความสนใจของเยาวชนและทำให้บทเพลงเป็นที่จดจำ ขณะเดียวกันเขายังสร้างบรรยากาศทางดนตรีที่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของจระเข้ โดยใช้เสียงกระด้าง

⁷ Giedre Muralyte-Eriksone, "Benjamin Britten-Henry Purcell Realizations: Musical Language Correlation with Original Compositions," *South Florida Journal of Development* 3, 2 (2022): 2749, <https://doi.org/10.46932/sfjdv.3n2-092>.

และคอร์ด C เมเจอร์ที่เพิ่มโน้ต F# ก่อให้เกิดขึ้นคู่เสียงไตรทอน (Tritone) อันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งช่วยเสริมภาพจินตนาการของจระเข้ที่แยกเขี้ยวแหลมคมได้อย่างมีพลังทางดนตรี ดัง Example 1

Example 1 Use of Dissonant Chords of *the Crocodile*

1 VOC.

1. Now
2. Twas
3. Twas

piano *f*

ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้คอร์ดดังกล่าว ในตอนนำของบทเพลง *จระเข้หรรษา* เพื่อเป็นตัวแทนของจระเข้ซึ่งเป็นตัวละครหลักของบทเพลงและเป็นการย้าการนำเข้าสู่ตอนสำคัญต่าง ๆ ของบทเพลงโดยทำการปรับระดับเสียงของคอร์ดของบทเพลง *The Crocodile* ให้ความสัมพันธ์เป็นขึ้นคู่สองเมเจอร์ที่ต่ำลง แสดงคอร์ดดังกล่าวในกรอบสี่เหลี่ยม ดัง Example 2

Example 2 Use of Dissonant Chords, *Funny Crocodile*

Ob, Cl 1,2

49

Dissonant chord

Hp 1,2,3

Hn 1-4

Eup, Tb

Trb 1,2

Eup, Tb, Db

2. แมงมุมมาลาย (Itsy Bitsy Spider)

การพัฒนาทำนองในแต่ละตอนของบทเพลงนี้ มีความสัมพันธ์กับทำนองหลักทั้งสิ้น ใน Example 3 แสดงตัวอย่างการแปรกลุ่มตัวโน้ตของทำนองต้นแบบ เพื่อสร้างทำนองใหม่ของตอนนำเสนอตามจินตนาการ และการตีความของผู้วิจัย ที่มีการใช้โน้ตเช็ตสองชั้นไล่เป็นบันไดเสียงขาขึ้น สร้างจินตนาการการเคลื่อนไหวของแมงมุมที่รวดเร็ว ตามด้วยจังหวะชัดที่สร้างความรู้สึกคล้ายกับการกระโดดของแมงมุม

Example 3 Melodic Variation Introduces the “Spider Theme,” in *Itsy Bitsy Spider*

The image displays a musical score for the song "Itsy Bitsy Spider". It consists of two parts: a piano accompaniment and a vocal line. The piano part is written for a grand piano (ww. tutti) and features a melody with dynamics *mp* and *f*, and a bass line with dynamics *mp* and *f*. The vocal line is labeled "original tune with lyrics" and includes the lyrics "Maeng Moom Ka - yum Lang Kar Maew Kin Pla Hma Kud Kra - Poong Koon". The score is in 4/4 time and includes a tempo marking of 88.

การประพันธ์คาเด็นซา (Cadenza) ของบทเพลง ใช้แนวคิดในการนำเสนอปฏิภาณไหวพริบของนักดนตรีที่ต้องแสดงให้เห็นศักยภาพด้านการตีความบทเพลงและด้านเทคนิคการบรรเลงที่เป็นอิสระ การบันทึกโน้ตที่กำหนดในโน้ตเพลง เป็นเพียงการแนะนำแนวทางการบรรเลงให้กับนักดนตรีเท่านั้น นักดนตรีที่บรรเลงแนวเดียวในช่วงคาเด็นซาประกอบไปด้วยหัวหน้ากลุ่มคลาริเน็ตและอัลโตแซกโซโฟนบรรเลงรับส่งกัน ในขณะที่แนวดับเบิลเบสบรรเลงสนับสนุนด้วยการลากโน้ตค้าง (Pedal Note) ในระดับเสียง D เพื่อย้ำศูนย์กลางเสียงในกุญแจเสียง D ไมเนอร์ หัวหน้ากลุ่มคลาริเน็ตและอัลโตแซกโซโฟนบรรเลงต้องเล่นสอดประสานกันในลักษณะของการบรรเลงดนตรีแชมเบอร์ ที่ต้องใช้ทักษะของการฟัง การควบคุมจังหวะและระดับความดังเบา ให้ความความพร้อมเพรียง มีน้ำเสียงที่กลมกลืนกันก่อนจะดำเนินดนตรีส่งเข้าสู่ท่อนต่อไป

ในด้านการใช้วัตถุดิบทางทำนองของท่อนคาเด็นซา ผู้วิจัยได้คัดเลือกองค์ประกอบทางดนตรีที่สำคัญจากทำนองบทเพลงต้นแบบ “แมงมุมขยุ้มหลังคา” ใน Example 4 มาสร้างเป็นทำนองใหม่ ที่ใช้ความสัมพันธ์

ของชั้นคู่เสียงที่ตรงกับคำว่า แมง-มูม ข-ยุ่ม-หลัง-คา ของเพลงร้อง เป็นหน่วยย่อยเอกที่ใช้ในการประพันธ์ตลอดทั้งคาเดินชา หน่วยย่อยเอกนี้มีการนำเสนอครั้งแรกด้วยแนวกลิ๊กเคนชปีล (Glockenspiel)

Example 4 Motive from Original Tune used in Cadenza, *Itsy Spider*

ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอเทคนิคการประชันของดนตรีไทย โดยเลือกให้คลาริเน็ตและอัลโตแซกโซโฟนเป็นผู้ประชันแนวทำนอง ในช่วงท้ายของคาเดินชา ใน Example 5 แนวกลาริเน็ตบรรเลงโน้ตเลียนแบบการกรอของระนาด ด้วยเครื่องหมายรัว (Tremolo) แทนการกรอของระนาด ก่อนจะจบด้วยบันไดเสียงเพนตาโทนิค (Pentatonic) ที่มีแนวแซกโซโฟนบรรเลงปิดท้ายด้วยหน่วยย่อยเอก (Motive) เช่นเดียวกับการเริ่มด้วยหน่วยย่อยเอกบรรเลงโดยกล็อกเคนชปีล

Example 5 Cadenza, *Itsy Bitsy Spider*

ad lib. BbCl. Glock. mp mf p A. Sax. mp f p sub. f fp tr mp p f p mf

3. ตุ๊กตาซ่อนผ้า (Hiding Doll)

บทเพลง *ตุ๊กตาซ่อนผ้า* ใช้สัจคีตลักษณ์สามตอนแบบผสม (Composite Ternary Form) แสดงโครงสร้างทางสัจคีตลักษณ์ใน Figure 1 โดยตอนนำเสนอ มีแนวคิดในการสร้างเอกภาพของบทเพลงผ่านการนำวัตถุดิบทางทำนองและจังหวะโดยการย่ำและใช้ซ้ำเป็นท่อนเชื่อม ทำให้ผู้ฟังจดจำได้ง่าย ช่วงทางเพลงผู้วิจัยใช้การเปลี่ยนท่วงทำนองหลายครั้งและดัดแปลงวัตถุดิบเดิมเพื่อสร้างสีสัน เปรียบเสมือนการละเล่นมอญซ่อนผ้าที่ต้องอาศัยไหวพริบและการตื่นตัว การกลับมาของทำนองต้นแบบ นำเสนอการจำลองการเล่นในรูปแบบการเคลื่อนที่เป็นวงกลมของผู้เล่น ดัง Example 6 แสดงการแปรทำนองต้นแบบในท่อน B และ G

Example 6 Original Theme and Modified Melody, *Hiding Doll*

The musical score for 'Hiding Doll' is presented in two systems. The first system, labeled 'B' and 'original theme', starts at measure 23 and is in 4/4 time. It features a melody for 'A sax 1, Tp1' and a bass line for 'Hn 1-4'. The second system, labeled 'G' and 'modified melody', starts at measure 65 and is in 6/8 time. It features a melody for 'Picc, Fl 1, Xyl.' and a bass line for 'Bsn, Bcl, Eup'. Both systems show a clear transformation of the original theme into a modified melody.

ผู้วิจัยนำเสนอเทคนิคในการใช้ลูกจบ (Cadence) โดยการเปลี่ยนท่วงทำนองแบบฉับพลัน เช่น จาก G ไมเนอร์ ไปยัง Bb ไมเนอร์ และ D ไมเนอร์ รวมถึงการปิดท้ายด้วยโน้ตสามปรับ (Picardy Third) โดยเปลี่ยนจาก D ไมเนอร์ไปสู่ D เมเจอร์ ทำให้จบบทเพลงได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังให้ความน่าสนใจของการเปลี่ยนโมด จากเมเจอร์เป็นไมเนอร์โมด เช่นเดียวกับผลงานคลาสสิกที่ใช้เทคนิคเดียวกัน เช่น *Symphony No. 5* ของเบโธเฟน

Figure 1 Simple Ternary Form of *Hiding Doll*

4. นิ้วน้อย (*Baby Fingers*)

ในคำร้องของบทเพลง *จ้าวจี้มะเขือเปราะ* ช่วงทำนองที่มีเสียงนกขุนทองร้อง “กรู” ผู้วิจัยเลือกใช้ทอมโบนบรรเลงเทคนิคการรูดเสียง (Glissando) แทนเสียงดังกล่าว เนื่องจากทอมโบนมีสไลด์ที่สามารถเปลี่ยนเสียงได้สลับไหลและให้พลังเสียงที่หนักแน่นโดดเด่น การกำหนดชั้นคู่เสียงและช่วงเสียงอย่างเหมาะสมช่วยให้เกิดสีสันที่น่าสนใจ อีกทั้งยังเสริมด้วยกลุ่มเครื่องลมไม้เสียงสูง ได้แก่ ฟลูต ปิคโคโล โอโบ และคลาริเน็ต แนวที่ 1 โสไนต์ในบันไดเสียง C เมเจอร์ด้วยเข็บบี 2 ชั้น ตามที่แสดงใน Example 7 เพื่อเสริมความเด่นชัดของเสียงทอมโบน และดำเนินดนตรีเข้าสู่ตอน F ในลูกจบได้อย่างหนักแน่น

Example 7 Imitation of A Bird Call in the Original Melody, *Baby Fingers*

5. ชุ่มข้าวสาร (*Ree Ree Kaosan*)

การแปรทำนองหลักจากบทเพลง *รีรีข้าวสาร* เป็นทำนองที่มีความสนุกสนาน เนื้อร้องจะเป็นประโยคสั้น ๆ มีลักษณะเป็นการพูดมากกว่าเป็นการร้อง ในบทเพลงนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอทำนองหลัก ที่ทำการสืบทอดข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อต้องการให้นักดนตรีได้รู้จักกับทำนอง

ดั้งเดิม ผู้วิจัยกำหนดให้นักดนตรีร่วมร้องเพลงระหว่างที่มีเครื่องดนตรีจำนวนหนึ่งบรรเลงคลอไปด้วย ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นเสียงอ้างอิงสำหรับการร้องเพลงในตอน G ของ Example 8 ให้มีระดับเสียงที่มีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการแปรทำนองในช่วงตอน H โดยเพิ่ม จังหวะขัด จังหวะยก การเน้นจังหวะ และรูปแบบจังหวะที่ไม่คงที่ แสดงในห้องที่ 144-154 ดัง Example 8 เพื่อสร้างสีสันให้กับจังหวะในทำนองเพลงเดิม

Example 8 Melodic Variation, mm. 144-154 *Ree Ree Kaosan*

Original melody Voc tutti

Ree Ree Kao_ Sarn Song Ta - nan Kao Pluerk Luerk Tong Bai Lan Keb

144

Beer Tai Toon Ran Kod Kao Sai Jarn Parn Ao Kon Kang Lang_ Wai_

144 [H] Fl., picc, ob, cl 1,2,3

A sax 1,2, T sax

Hn 1-4

149

Trb 1-3

Tb, eup, db

Transfer to Syncopated Rhythm

ใน Example 9 ช่วงทางเพลงตั้งแต่ห้องที่ 245 มีการนำเสนอทำนองที่มีการเคลื่อนจังหวะตกให้ย้ายไปอยู่ในจังหวะยกในลักษณะของจังหวะขัด (Syncopation) ในขณะที่มีการสนับสนุนด้วยแนวเครื่องดนตรีเสียงต่ำที่ใช้โน้ตที่มีค่านาวกว่าเพื่อย้ำจังหวะขัดเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ

Example 9 Syncopated Rhythm in *Ree Ree Kaosan*

(Fl, Cl, A. Sax 1)

245

mf

mf

(Cl2,3, Bcl, A Sax 2, T. Sax, B. Sax)

mf

(Tp.1,2,3, Eup)

(Hn 1-4, Tbn. 1-3, Tba, Db.)

6. มัลลิกาพาเพลิน (*Celestial Jasmine*)

การพัฒนาแนวทำนองในช่วงสามตอนแรกของบทเพลง ผู้วิจัยได้นำเสนอการแปรทำนอง (Modified Melody) ที่นำหน่วยย่อยเอกในรูปแบบจังหวะที่สำคัญ (A) (Rhythmic Motive A) ในกรอบสี่เหลี่ยมของ Example 10 ของทำนองเพลง *ลามะลิลา* ต้นแบบ (Original Melody) มาสร้างเป็นประโยคเพลงที่มีการเพิ่มเติมเสียงประสานเพื่อสร้างความน่าสนใจ ดังแสดงใน Example 10 เพื่อนำเสนอจินตนาการของดอกมะลิที่กำลังเบ่งบาน ส่งกลิ่นหอมอ่อน ๆ สอดคล้องการดำเนินดนตรีของทำนองคอรัลในช่วงต้นเพลงที่มีการดำเนินของดนตรีด้วยจังหวะช้า ที่ใช้รูปแบบจังหวะที่เรียบง่าย มีความแตกต่างในเรื่องของรูปแบบจังหวะจากทำนองต้นแบบพอสมควร ก่อนนำเข้าสู่ช่วงสองตอนสุดท้ายของบทเพลง ที่มีเนื้อหาดนตรีที่มีความสนุกสนาน มีการหยอกล้อกันระหว่างทำนองในเครื่องดนตรีต่าง ๆ ที่มีการตอบโต้กันอย่างสนุกสนาน

Example 10 Melodic Development, *Celestial Jasmine*

♩ = 120 Rhythmic Motive (A)

Original melody

La Ma li La Kuen Ton Pen Ma li Sorn Por Tak Bai Orn Pen Ma li La Ma

Ma Rong Pa sa Thai Hai Come Long Tai Nun Mee Sa - ra Ar

♩ = 76 fl1,2,ob

Modified melody

1

cl1-3

p

Rhythmic Motive (A)

bcl

T sax, Hn4

Slow Introduction

ช่วง J ใน Example 11 มีการแปรทำนองดั้งเดิมจากหน่วยย่อยเอกตรงกับคำร้อง “ลา-มะ-ลิ-ลา” โดยผู้วิจัยได้นำเสนอทำนองที่มีการแปร โดยกำหนดให้กลุ่มทรัมเป็ตบรรเลงทำนองในช่วงแรกก่อนส่งต่อให้กับ ฟลูต ปิคโคโล และโอโบ ระหว่างนั้นมีการสร้างทำนองสอดประสานที่ใช้โน้ตเซปติมอร์สขึ้นบรรเลงหยอกล้อกับ ทำนองหลัก สร้างสีสันที่สดใส ด้วยการเลือกใช้เครื่องดนตรีที่มีเสียงแหลมใส คือ โซโลโฟน บรรเลงร่วมกับกลุ่ม คลาริเน็ต อัลโตแซกโซโฟน และทรัมเป็ต เพื่อสร้างบรรยากาศทางดนตรีที่มีความสนุกสนานของการละเล่น “ลามะลิลา” หนึ่งในบทเพลงการละเล่นที่ได้รับความนิยมสูง

Example 11 Development of *La Malila*'s Theme and its Corresponding Harmony

7. เจือกน้อยกลอยใจ (Baby Mermaid)

ใน Example 12 แสดงแนวคิดการพัฒนาทำนองของผู้วิจัย ที่คัดเลือกหน่วยย่อยเอกจาก นางเจือกน้อยเป่ายิ่งฉุบ มาผสมผสานกับรูปแบบจังหวะ (Motive) ของบทเพลง สนามหลวง ผลงานของสุรสีห์ อิทธิกุล ซึ่งดนู ฮันตระกูล ได้เรียบเรียงใหม่สำหรับเชมเบอร์ออร์เคสตรา ความคล้ายคลึงของจังหวะในทั้งสองบทเพลง ทำให้สามารถสอดประสานได้อย่างแนบเนียน ทำนองของบทเพลง นางเจือกน้อยเป่ายิ่งฉุบ มีลักษณะเรียบง่ายจากโน้ตเพียงสามตัว (C, D, E) ขณะที่หน่วยย่อยเอกจาก สนามหลวง เป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้ผู้ฟัง จดจำทำนองดังกล่าวได้ง่ายและสะท้อนบรรยากาศท้องสนามหลวงในอดีต การประสมประสานดังกล่าวก่อให้เกิดบทประพันธ์ใหม่ เจือกน้อยกลอยใจ ที่หลอมรวมวัตถุดิบทางทำนองจากเพลงการละเล่น ดนตรีไทย และดนตรีสากลเข้าด้วยกันอย่างสร้างสรรค์

Example 12 New Musical Idiom through Melodic Integration of *Baby Mermaid* and *Sanam Luang*

45 a2 Fl1,2, Ob
mp
Ob, Cl1
2. mp
Bsn, B. sax mp

A melody of Naang Ngueak Noi Pao Ying Chub

Motive of Sanam Luang
mp

8. แม่งูเอ๋ย (Mother Snake)

ทำนองเพลงกล่อมเด็ก *Frère Jacques* ที่มีต้นกำเนิดจากประเทศฝรั่งเศสหรือรู้จักในชื่อภาษาอังกฤษว่า *Brother John* ประพันธ์โดยผู้แต่งไม่ทราบชื่อ แสดงใน Example 13 ได้รับความนิยมใช้สอนการเป่าขลุ่ยสำหรับเด็กอนุบาล ในบทเพลงกล่อมเด็กนี้ เดิมที่มีการประพันธ์เป็นบทกลอนและได้มีการแปลเป็นหลายภาษา พบว่ามีการตีพิมพ์เป็นครั้งแรก ๆ ในปี ค.ศ. 1780

ในท่อน D เป็นการผสมผสานระหว่างทำนองที่พัฒนาขึ้นใหม่กับทำนองเพลงกล่อมเด็ก *Frère Jacques* ในห้องที่ 60 ฟลูตและโอโบรับหน้าที่บรรเลงทำนองหลักของท่อน D โดยนำหน่วยย่อยเอกทางทำนองจาก *Frère Jacques* ในห้องที่ 3 และ 4 ซึ่งตรงกับคำร้องว่า “Dormez-vous?” จาก Example 13 มาพัฒนาเชิงความหมาย ผู้ประพันธ์ตีความในลักษณะสัญญาณเตือนเปรียบเสมือนการบอกให้ผู้เล่นการละเล่นงูกินหาง โดยเฉพาะบทบาทแม่งู เพิ่มความระมัดระวังต่อพอง หน่วยย่อยเอกดังกล่าวทำหน้าที่สนับสนุนทำนองหลักในท่อน D ซึ่งบรรเลงโดยกลุ่มเครื่องดนตรีเสียงกลาง ได้แก่ อัลโตและเทนเนอร์แซ็กโซโฟน

Example 13 Melody and Lyric of *Frère Jacques*

Original theme

Frè - re Jac - ques, Frè - re Jac - ques, Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?

Son - nez les ma - ti - nes! Son - nez les ma - ti - nes! Ding, dang, dong. Din, dang, dong.

D Modified Frère Jacques theme

60 Fl1, Ob

A. Sax, T. Sax

mf

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของแนวคิด “การอนุรักษ์เชิงสร้างสรรค์” ที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีพื้นบ้านไทยกับหลักการประพันธ์ตะวันตกอย่างมีระบบ งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการใช้ทำนองและจังหวะของเพลงการละเล่นไทยภาคกลางเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์บทประพันธ์สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมร่วมสมัย ไม่เพียงช่วยคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของดนตรีไทย แต่ยังสร้างมิติใหม่ให้วงการประพันธ์เพลง โดยขยายศักยภาพของเครื่องลมและเครื่องกระทบให้สามารถสื่อสารอัตลักษณ์ไทยในมาตรฐานสากลได้อย่างมีพลัง ผลลัพธ์ดังกล่าวไม่เพียงแสดงถึงความก้าวหน้าทางการประพันธ์ แต่ยังมีคุณค่าทางวัฒนธรรมในฐานะเครื่องมือทางศิลปะที่กระตุ้นการรับรู้ การเรียนรู้ และความภาคภูมิใจในมรดกดนตรีไทยของเยาวชน ผ่านกิจกรรมการบรรเลง การร้อง การปรบมือ และการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งสะท้อนถึงการบูรณาการองค์ความรู้ดนตรีในเชิงปฏิบัติและเชิงวัฒนธรรมได้อย่างลงตัว

การบรรเลงคอนเสิร์ตของนักดนตรีเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสะท้อนถึงการพัฒนาศักยภาพการบรรเลงและความเข้าใจในบทเพลงการละเล่นไทย ซึ่งเกิดจากการฝึกซ้อมต่อเนื่องและการได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลให้มาตรฐานการบรรเลงทั้งในระดับบุคคลและหมู่คณะพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน กิจกรรมบันทึกเสียงและการแสดงคอนเสิร์ตจึงบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งแสดงศักยภาพของเยาวชนไทยที่มีมาตรฐานการบรรเลงควบคู่กับความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ อันเป็นแนวทางสำคัญในการ

ยกระดับวงดุริยางค์เครื่องลมสู่มาตรฐานนานาชาติ นอกจากนี้ โครงการวิจัยยังได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการบรรเลงเครื่องลม เครื่องกระทบ และกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีอย่างถูกต้อง แก้ปัญหาวิธีการบรรเลง และฝึกพื้นฐานกับเทคนิคการซ้อม กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะยังช่วยเสริมความเข้าใจด้านจังหวะผ่านการเคลื่อนไหวในรูปแบบการสร้างจังหวะด้วยร่างกายที่สอดคล้องกับทำนองเพลงการเล่น อันเป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจเชิงดนตรี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมและการแสดงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้เผยแพร่กระบวนการดำเนินงานทั้งหมดของโครงการวิจัยในรูปแบบสารคดีสั้น ดังแสดงใน Figure 1 สำหรับผลงานการแสดงบทประพันธ์เพลงทั้ง 8 เพลงของโครงการ ได้มีการจัดการแสดงดนตรี ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 15.30 น. และบันทึกเป็นวีดิทัศน์ ดังแสดงใน Figure 2 นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้จัดทำเพลย์ลิสต์บทเพลงทั้งอัลบั้มของโครงการผ่านช่องทาง YouTube เพื่อเพิ่มการเข้าถึงของผู้สนใจ ดังแสดงใน Figure 4 และหากผู้สนใจต้องการศึกษาการวิเคราะห์บทเพลงเชิงลึกที่ประกอบด้วย 1) การใช้สังคีตลักษณะที่หลากหลาย 2) การนำทำนองเพลงการเล่นไทยมาเป็นวัตถุดิบโดยใช้เทคนิคการประพันธ์ต่าง ๆ และ 3) การประพันธ์ด้วยวิธีการของดนตรีร่วมสมัยที่ผสมผสานแนวคิดตะวันตกเข้ากับดนตรีไทย สามารถเข้าถึง E-Book อรรถาธิบายสยามเครื่องลมประสมสำเนียงไทยได้จากคิวอาร์โค้ดดังแสดงใน Figure 5

Figure 2 QR Code for the Project's Documentary

Figure 3 QR Code for the Concert of the Project

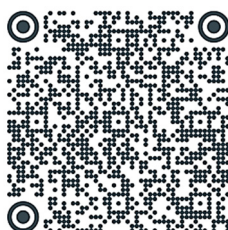

Figure 4 QR Code for the Song's Playlist

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

งานวิจัยสร้างสรรค์ “สยามดุริยางค์เครื่องลมประสมสำเนียงไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงใหม่จำนวน 8 บท สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมร่วมสมัย โดยใช้แนวคิด “การอนุรักษ์เชิงสร้างสรรค์” หรือ “การอนุรักษ์ด้วยการประยุกต์” ซึ่งมุ่งนำทำนองและจังหวะจากเพลงการละเล่นพื้นบ้านภาคกลางมาพัฒนาในกรอบเทคนิคการประพันธ์ดนตรีตะวันตกสมัยใหม่ ผลการดำเนินงานครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาวรรณกรรมและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การคัดเลือกเพลงต้นแบบ การถอดทำนอง การสร้างสรรค์บทเพลง ไปจนถึงการนำเสนอและประเมินผลการแสดงจริง ซึ่งช่วยยืนยันว่ากระบวนการทั้งหมดมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และบรรลุผลทางศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสมบูรณ์

ผลงานการประพันธ์ทั้ง 8 บทมีความท้าทายต่อผู้บรรเลงในด้านจังหวะ การประสานเสียง และองค์ประกอบทางสัณฐานลักษณ์ แต่ด้วยการฝึกซ้อมที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและการจัดสมดุลเสียงอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาทักษะการบรรเลงและการตีความได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาอันสั้น ผลลัพธ์สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของเยาวชนไทยในการบรรเลงวงดุริยางค์เครื่องลมระดับสูงและความเข้าใจในบริบทของบทเพลงการละเล่นที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น บทประพันธ์แม้มิได้ใช้เครื่องดนตรีไทยหรือบันไดเสียงไทยโดยตรง แต่ได้สอดแทรก “ความเป็นไทย” ผ่านการสร้างหน่วยย่อยออกจากทำนองพื้นบ้าน และการมีส่วนร่วมของผู้บรรเลงผ่านการร้องและปรบมือตามทำนองการละเล่น ซึ่งช่วยหล่อหลอมให้ผลงานมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีพลังในการสื่อสารทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ การเผยแพร่ผลงานในรูปแบบคอนเสิร์ต สารคดี และเพลย์ลิสต์ออนไลน์ ยังเป็นการขยายผลสู่การเรียนรู้ของสาธารณชนและวงการดนตรีในวงกว้าง งานวิจัยนี้จึงมิได้เป็นเพียงการสร้างสรรค์บทประพันธ์ใหม่เท่านั้น แต่ยังเป็นต้นแบบของการผสมผสานศิลปะการประพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน อันสามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาบทเพลงไทยร่วมสมัยและการยกระดับวงดุริยางค์เครื่องลมของ

ไทยให้ก้าวสู่มาตรฐานนานาชาติ ทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการสืบสานอัตลักษณ์ทางดนตรีไทยในศตวรรษที่ 21 อย่างมีศิลปะและมีวิจรรณญาณทางวัฒนธรรม⁸

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

โครงการวิจัย “สยามดุริยางค์เครื่องลมประสมลำเนียงไทย” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงาน การวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2564 ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมจนโครงการสำเร็จลุล่วง และหวังว่าผลงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมไทย โดยช่วยปลูกฝังสำนึกการอนุรักษ์วัฒนธรรม แก่เยาวชน ผ่านบทประพันธ์เพลงการละเล่น อีกทั้งยังมีส่วนพัฒนามาตรฐานการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่อง ลมสู่ระดับสากล เพื่อก้าวสู่บทบาทผู้นำทางศิลปะดนตรีในเวทีนานาชาติ

Declaration of Generative Artificial Intelligence in the Writing Process

During the preparation of this manuscript, the author used ChatGPT-4.5 (OpenAI) solely to improve language clarity and grammar. All scientific content, interpretations, analyses, and conclusions were developed by the author. The author reviewed and edited the AI-generated output as necessary and takes full responsibility for the accuracy and integrity of the manuscript.

Bibliography

- Alcántar, Claudio D. “A Study of Folk Songs in the Wind Band Repertoire: A Conductor and Educator’s Point of View.” Master’s thesis, California State University, 2018.
- Elmer, Stefanie Stadler. “Song Transmission as a Formal Cultural Practice.” *Frontiers in Psychology* 12, (December 2021): 654282 (18 Pages). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.654282>.

⁸ Kanpirom Laisiri, Oraphan Butkatunyoo, and Chalutip Samahito, “The Effects of Body Percussion and Pattern Activity on the Creative Expression and Movement of Young Children,” *Journal of Education Studies, Chulalongkorn University* 52, 3 (2024): 12, <https://doi.org/10.14456/educu.2024.39>. (in Thai)

- Gilbert, Henry F. "Folk-Music in Art-Music-a Discussion and a Theory." *The Musical Quarterly* 3, 4 (1917): 577-601. <https://doi.org/10.1093/mq/III.4.577>.
- Homhuan, Watchara, and Peerapong Sensai. "The Significance of Percussion Instruments in Isan Thai Folk Music within the Context of Music Education and Learning." *Journal of Education and Learning* 13, 1 (2024): 180-188. <https://doi.org/10.5539/jel.v13n1p180>.
- Laisiri, Kanpirom, Oraphan Butkatunyoo, and Chalatip Samahito. "The Effects of Body Percussion and Pattern Activity on the Creative Expression and Movement of Young Children." *Journal of Education Studies, Chulalongkorn University* 52, 3 (2024): EDUCU5203009 (13 pages). <https://doi.org/10.14456/educu.2024.39>. (in Thai)
- Lee, Deborah. "Organising Music's Structures: The Classification of Musical Forms in Western Art Music." *Journal of Information Science* 51, 3 (2023): 705–719. <https://doi.org/10.1177/01655515231167384>.
- Muralyte-Eriksone, Giedre. "Benjamin Britten-Henry Purcell Realizations: Musical Language Correlation with Original Compositions." *South Florida Journal of Development* 3, 2 (2022): 2749-2756. <https://doi.org/10.46932/sfjdv3n2-092>.
- Wang, Xin, and others. "A Cross-Cultural Analysis of the Influence of Timbre on Affect Perception in Western Classical Music and Chinese Music Traditions." *Frontiers in Psychology* 12, (September 2021): 732865 (21 Pages). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.732865>.